

Koç'un torunu konuştu

Vehbi Koç'un torunu, Rahmi Koç'un oğlu Mustafa Koç görüşlerini şöyle sıralıyor: ● Enflasyondan da önemli sorun nüfus patlaması ● Enflasyon yüzde 60'lara filen inerse büyük başarı ● Vergi affına baştan beri karşıyım ● Devlet ekonomiden elini çekmeli ● Politikaya girmeyi düşünmüyorum ● Vehbi Koç'la kıyaslanmayı

istemem. Ama ben de onun gibi lüzumsuz harcamamaya dikkat ederim ● Dedemden dakik, babamdan yönlendirici olmayı öğrendim ● Biz, bu işin başına geçmek üzere şartlandırılarak yetiştirildik ● Nişanlımda beni en çok etkileyen özellik sakınlığı ve yumuşaklığı

(Fotoğraf: Cem YORULMAZ)

► **Özcan ERGAN'IN TATİL SOHBETİ 14. SAYFADA**

Torun Mustafa Koç da dedesi gibi düşünüyor

‘Türkiye’nin sorunu nüfus’

PAUL Newman'a ne kadar benziyor... Evet, evet.. Paul Newman'ın gençliği sanki. Oldukça uzun ve iri yapılı. Gri-mavi gözlerin içi sıkça gülümsese de bilinçli bir gücün ifadesini yansıtıyor. Çok aydınlık ve çağdaş bir gözlemci olduğu kesin.. Hareketleri öylesine doğal bir ölçü içinde ki, insanın yalnız Türkiye'nin değil dünyanın sayılı zengin ailelerinden birinin velihtü ile konuştuğuna inanası gelmiyor. Evet, bu haftaki konuşumuz Koç Ailesi'nin üçüncü kuşak yöneticisi Mustafa Koç.

Mustafa Koç ile, Nakkaştepe'de, Koç Holding'teki bürosunda bir öğleden sonra dünyayı, Türkiye'yi, ekonomi ve politikayı konuştuk. Yoo, yoo bu kadarla kalmadık tabii...Özeline de izin verdiği ölçüde değinmeye çalıştık.. Aştan, paradan, tutkularından söz ettik... Ve nişanlısından tabii... İşte Mustafa Koç..

HÜKÜMET İYİMSER

-Sayın Mustafa Koç, söyleşiye sizin Türkiye'ye dönük görüşlerinizi alarak başlamak istiyorum. Türkiye'nin gerek ekonomik, gerekse politik açıdan geleceğini nasıl görüyorsunuz?

-Günümüzdeki gelişmelere rağmen ben gayet optimistim. Türkiye son 10 yıl içerisinde çok büyük gelişmeler kaydetmiştir. Ve bunu da sürdürmeye devam edecektir. Gerek doğal kaynaklarımızı, gerek insan gücü, gerekse coğrafi konumundan dolayı, Batı'nın bizi herhangi bir şekilde inkâr etmesi mümkün değildir. AT'a girmesek bile beraber yaşamak mecburiyetindeyiz. Bence Türkiye'nin ilerisi her şeye rağmen aydınlıktır.

-Siz hem Koç Holding'in vellahtı, hem de bir işadamı olarak ekonomiyi yakından izliyorsunuz. Sizce Türkiye'nin ekonomik açıdan en bencil sorunu nedir?

-Tabii ki enflasyon... Fakat bu tabii birçok şeye bağlı. Benim kişisel görüşüm ise, Türkiye'nin en önemli sorununun nüfus patlaması olduğu. Yıllık yüzde 2.5 oranındaki bir büyüme oldukça fazladır. Batı'ya dahil olamamızın, AT'a giremeyeşimizin en büyük sebeplerinden biri de budur. Maalesef ürettiğimizden daha fazla tüketiyoruz. Zaten enflasyonun da nedenlerinden biri çok baza inerseniz bu. Bunun dışında KİT harcamaları filan geliyor. En önemli konu nüfus büyümesi... Ve ne yazık ki bunu devam edecek bir problem gibi görüyorum ben. Tabii eğer önlenemezse.

-DYP hükümeti enflasyonu aşağı çekmek amacıyla çeşitli önlemler içeren bir tedbir paketi açıkladı. Sizce bu önlemler enflasyonu aşağı çekecek nitelikte mi?

-Bence paket fevkalade güzel hazırlanmış. Fevkalade de iyimser. Herkes kendi üzerine düşen görevi yaptığı takdirde ki buradaki en büyük hadise vergi toplamaktır. Vergi mevzuatındaki değişikliklerdir. Eğer bunlar gerçekleştirilirse bir nebze aşağı çekmek mümkün olacaktır. Ama bence maalesef açıkladıkları hedefleri yakalamaları, yani enflasyonda yüzde 42'leri filan bulmaları fazla iyimser bir yaklaşımdır.

-Sizce göre gerçekçi hedef ne olacaktır enflasyonda?

-Bence eğer 60'lara filan gelirse büyük başarıdır. Yeterki düşmeye başlasın, çünkü bence enflasyon

biraz da psikolojik, kendiliğinden aşağı düşer gibi geliyor.

-Enflasyon beklentisinden söz ediyorsunuz?
-Evet, enflasyon beklentisi yüzünden insan fiyatları artıyor, ondan sonra mala hücum oluyor, bir zam kaçırmışsanız, ömür zamma yakalanmamak için herkes fiyatlara hücum ediyor. Böyle zincirleme bir reaksiyon olarak gidiyor.

-DYP iktidarına dönük bir başka eleştiri de bazı ilthal fonlarının yükseltilmesi oldu. Bu, genelde liberal ekonomiden geri dönüş ve korumacılığın geri tepmesi olarak yorumlandı. Sizin bu konudaki düşünceleriniz?

-Maalesef bu hadise basın ve muhalefet tarafından biraz suiistimal edilerek kullanıldı. Burada bizi de alet ettiler buna. Arçelik'in birtakım talepleri oldu, Selçuk Yaşar'ın birtakım talepleri oldu diye. Halbuki bu tip olaylar her yeni hükümet geldiğinde oluyor. Ben araştırdım, sanayi ve ticaret odaları tarafından hükümete duyurulan gayet olağan istekler olduğu ortaya çıktı. Eskiden beri süregelen bir şey. Ben sistematik olarak bir korumanın olduğunu hiç zannetmiyorum. Yalnızca durumu kötü olan sanayilerin korunması için birtakım önlemler alınmıştır. Ama bunun geriye dönüş olduğu söz konusu değildir.

-Pekiyl sizce şu an Türkiye'de uygulanmakta olan serbest piyasa ekonomisi gereken tüm koşulları içeriyor mu? Uluslararası standartlar dikkate alındığında buna gerçek bir serbest piyasa ekonomisi diyebilir miyiz?

-Eskiye nazaran büyük farklılıklar var. Özal çok büyük değişiklikler getirdi. Sokaktaki adam bile ekonomi bilincine vardı. Bu tip gelişmeler bence çok pozitif. Fakat, serbest piyasa ekonomisi Türkiye'de uygulanıyor mu dersiniz bence hayır... Devletin bankalarının yüzde 70'ine sahip olduğu bir ülkede bunu söylemek fazla iyimserlik olur. Devlet ekonomiden elini çekmediği sürece böyle bir şey söylemek çok zordur bence.

-Politikaya nasıl bakıyorsunuz? Türkiye'nin politik platformunda işadamları bakanlık koltuğuna da oturmaya başladı. Siz Mustafa Koç olarak günün birinde bunu düşünüyor musunuz?

-Çok enteresan ama benim Mustafa Koç olarak hiçbir merakım olmadı. Fakat ben politikaya her kesimden insanın, aydınıyla, sanatçısıyla, işadamlarıyla girmesi gerektiğini inanıyorum. Meclis'te her kesimden insanın temsil edilmesi bence çok zaruridir.
-Öyleyse siz neden girmek istemiyorsunuz?

Koç Holding'in vellahtı, iş dünyasının renkli siması Mustafa Koç, 'Ülke olarak ürettilğimizden fazla tüketiyoruz' diyor. Koç'a göre hızlı nüfus artışının önüne geçilmesi kaçınılmaz

ÖZCAN ERCAN

-Ben girmesem bile her topluluğun bunu bir misyon haline getirip, içinden bir insanı seçip Meclis'e sokması çok yerinde bir karar olur.

-Ben bir de sizin hayalinizdeki politikacı tipini öğrenebilir miyim?

-Nasıl söyleyeyim, bilemiyorum ama benim dü-

yetiştirildik. İşte bu işin başına geçeceksiniz, bu işi yürüteceksiniz, ilerde bu toplulukta çalışacaksınız diye büyüdük. Ben 13 yaşında dışarıya gittim, ama hiçbir zaman aman burada kalayım diye düşünmedim. Böyle şartlandırıldık. Başka heveslerim tabii vardı ama sadece hobi şeklinde. Mesela uçuş... Küçükülüğümden beri uçaklara düşkümdüm. Ama bunu hiçbir zaman bir meslek olarak görmedim.

-Sizin yarış tutkunuz da var değil mi?

-Evet vardı ama artık bıraktım yarışmayı...

-Neden?

-Vaktim pek elverişli değildi. Bir de benimle ilgili basın büyük kazalar geçirdi diyerek abartılı haberler yaptı.

-Tehlikeli mi yarış arabası kullanmak?..

-Türkiye'de tehlikeli. Onun da bilincine sonradan vardım. Bir kaza yaptım, sonuçları ne olur diye düşün-

nünce değmez dedim. Vaktim de çok kısıtlı.

-Ne zaman bıraktınız? Nişanlandığınızda mı?

-Yook, yook, geçen Ağustos'ta, nişanlanmadan önce.

-Koç Grubu'nun üçüncü kuşak vellahtı ile görüşüp para kavramından söz etmemek mümkün değil tabii... Sizin için paranın ne anlama geldiğini söyleyebilir misiniz bize?

-İnsandan insana değişen bir şey tabii. Her şey demek değil para... Ama çok önemli bir unsur. Bazı insanlar için de çok kıymetli bir meta... Fakat parayla her şeyi de almak mümkün değildir. Şöyle ki, daha kuşaktan kuşağa birtakım şeyler size verilmemişse, aşılammışsa bunu daha sonra parayla telafi etmek mümkün değildir.

-Sizin almak isteyip de alamadığınız bir şey oldu mu?

-Hayır, en azından hatırlamıyorum...

-Hiç harçlık aldığınız dönemlerde para sıkıntısı çektiniz mi?

-Hayır çekmedim.

-Çok harçlık alır mıydınız?

-Normaldi, ölçülüydü. Ben zaten İsviçre'de yatılı okulda okurken belli bir disiplin içinde yaşamayı öğrenmişim.

-Çok zengin olmak, ya da çok zengin ve güçlü bir ailenin vellahtı olmak duygusu sizi nasıl etkiledi?

-Genelde çoğu şeyde ölçülü davranmak zorunluğu hissediyorsunuz. Bu da tabii kendinizi sı-

nırlandırılmış hissetmenize yol açıyor.

-Dedeniz, Sayın Vehbi Koç tutumlu oluşuyla tanınır. Siz bu bağlamda dedenize yakın mısınız? Harcamayı sever misiniz?

-Vehbi Koç tabii çok eksepsiyonel nevi şahsına münhasır bir örnek. Onun için beni onunla kıyaslamamızı istemem. Ama ben de lüzumsuz yere para harcamamaya dikkat ederim.

-Aşırı harcamalarınız yok...

-Öyle olsaydım zaten görürdünüz. Ama Vehbi Bey'le kıyas etmek istemem, çünkü onun durumu değişik.

-Sayın Koç, dedenizden aldığınız ve yaşamınızı etkileyen ve biçimlendiren örnek alışkanlıklarınız oldu mu?

-Ahh. Evet, bence dedemin en önemli yanı bir işi takipçiliğidir. Randevularına zamanında gitmesi, sonuna kadar detaya inmesi beni çok etkiliyor. Ben de bunları yapmaya çalışırım.

-Ya babanız Sayın Rahmi Koç'un hangi yanlarından etkilendiniz?

-Liderlik vasfı, insanlara olan hitabı ve onları yönlendirmesi beni çok etkilemiştir...

-Benzerlik olarak alsak, siz babanıza mı, yoksa dedenize mi daha çok benzeyorsunuz?

-Herhalde babama fizik ve davranış olarak... Ama huy olarak hepimiz ayrıyızdır.

-Kendinizi seviyor musunuz?

-Kim sevmez ki kendisini?

-En sevdiğiniz, beğendiğiniz yanınız?

-Herhalde insan ilişkileri. Çok dostum ve arkadaşım var. İnsanlara sıcak yaklaşırım.

-Ya en sevmediğiniz yanınız?

-Çabuk sinirlenmem. Ama saman alevi gibi hemen gider.

-Aşka inanır mısınız?

-Tabii inanırım...

-Aşk nedir sizce?

-Çok geniş bir kavram. Herhalde iki insanın çok iyi bir şekilde anlaşip beraber olması diyeceğim.

-Sık sık aşık olur musunuz? Kolayca?

-Yok hayır...

-Hiç oldunuz mu?

-Herhalde olmu-

şumdur.

-Türkiye'de bir kültür sorunu olarak kadın-erkek ilişkisi açısından aşka nasıl bakıyorsunuz?

-Türkiye'de önemli bir konu tabii. Hâlâ bir sürü insan görücü usulü ile evleniyor. Kadın kocasından dayak alıyor. İkinci sınıf vatandaşlaşma melesi görüyor. Tam bir problem Türkiye için.

-Sayın Koç, bir süre önce mütevezzai bir nişan töreni ile dünyevine ilk adımı attınız. Çok yazıldı, söylendi ama sizin ağzınızdan nişanınız ile nasıl tanıştığınızı duymadık. Bize anlatır mısınız?

-Ben, kardeşlerini ve aileyi daha evvelden tanırdım. Beraber at binedik. Bundan üç yıl önce Çeşme'de bir arkadaşımın evinde tanıştık. Yakınlığımız orada başladı.

-Nişanınızda sizi en fazla etkileyen ve çeken özellikler?

-Sakinliği sanırım. Sakin ve yumuşak yapısı.

-Bugün randevunuzu akşam uçağına yetiştireceğiniz için öne aldınız. Yanılmıyorsam İzmir'e gidiyorsunuz?

-Evet.

-Her hafta gidiyor musunuz?

-Hayır her hafta değil... Yani duruma göre değişiyor. Bu hafta bir düğüne davetliyiz... O nedenle gidiyorum.

-Evet, teşekkür ederim, sizi daha fazla tutmamak gerek, hem Ramazan trafiği hem de cuma. Uçağı kaçırmamıza neden olmak istemem.

Parayla her şey satın alınmaz

Koç, ölçülü olmak demek

SIK AŞIK OLMAM Bence aşk, iki insanın çok iyi bir şekilde anlaşip, beraber olması demek. Ben de aşık oldum tabii, ama sıkça da aşık olmam. Fotoğraf: Cem YORULMAZ

şündüğüm tipte bir politikacının bizim memlekette ne kadar ömrü olur onu bilemiyorum tabii... Kesinlikle uzun vadeli düşünmesi, şimdi can acıtacak olsa bile birtakım kararları alıp, kafasını bile masanın üzerine koymak cesaretini gösterecek bir politikacı bence çok önemli.

-Gerektiğinde istifa da etmelidir diyorsunuz?

-Evet... Odun vermemeli ama gerektiğinde de istifa etmesini bilmelidir.

-Sayın Koç, ekonomi ve politikayı burada kesip size biraz da özele dönük sorular sormak istiyorum. Çok klasik bir soru ama çocukluğunuzda beklentiniz bugün olduğunuz noktaydı? Koç Grubu'nun yöneticisi... Yoksa başka hayalleriniz var mıydı?

-Vallahi biz başından beri şartlandırılarak öyle